

»Mladi za napredek Maribora 2019«

36. srečanje

JELENJAD NA POHORJU

Raziskovalno področje: LESARSTVO IN GOZDARSTVO

Raziskovalna naloga

PROSTOR ZA NALEPKO

Avtor: LUCIJA PLIBERŠEK

Mentor: MATEJA KIŠEK

Šola: LESARSKA ŠOLA MARIBOR

Število točk: 147

Mesto: 3

Priznanje: srebrno

Maribor, 2019

»Mladi za napredek Maribora 2019«

36. srečanje

JELENJAD NA POHORJU

Raziskovalno področje: LESARSTVO IN GOZDARSTVO

Raziskovalna naloga

PROSTOR ZA NALEPKO

Maribor, 2019

KAZALO VSEBINE

1	UVOD IN NAMEN NALOGE.....	5
2	SPLOŠNE ZNAČILNOSTI JELENJADI - TEORETIČNI DEL.....	5
2.1	Zgodovina jelenjadi	5
2.2	Rogovje.....	6
2.3	Prehrana jelenjadi	7
2.4	Sled jelenjadi	9
2.5	Količinski odvzem pri posameznih socialnih razredih.....	10
3	METODE UGOTAVLJANJA ŠTEVILČNOSTI JELENJADI	12
4	REZULTATI.....	15
4.1	Dnevnik rezultatov za postajo Pisker	15
4.2	Dnevnik rezultatov za Šarhove travnike.....	17
4.3	Dnevnik rezultatov Globokar (metoda opazovanja z kamero).....	18
5	POSPLOŠITVE IN RAZPRAVA.....	19
6	DRUŽBENA ODGOVORNOST	20
7	VIRI	21

KAZALO SLIK

Slika 1: Življenjski prostor jelenjadi v Sloveniji in Evropi.....	6
Slika 2: Jelen	7
Slika 3: škode po divjadi	7
Slika 4: Prehranjevanje jelenjadi.....	8
Slika 5: Značilna trojica košut)	9
Slika 6: Sledovi jelenjadi.....	9
Slika 7 Shematski prikaz načrtov 2011-2020.....	10
Slika 8: Prikaz raziskovalnega območja.....	12
Slika 9: Prikaz treh raziskovalnih točk.....	13
Slika 10: Jelen (Slika posneta na območju Spodnja postaja Pisker 16. 12. 2018).....	14

KAZALO TABEL

Tabela 1: Dnevna potreba jelenjadi po hranilnih snoveh v zimskem času (Hafner, 2008).....	8
Tabela 2: Posamezne starostne kategorije pri jelenjadi.....	9
Tabela 3: Količinski odvzem pri posameznih socialnih razredih	10
Tabela 4: Plan odvzema jelenjadi 2018 LD Ruše (Tajnik lovske družine Ruše).....	11

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Rezultati prisotnosti jelenjadi na spodnji postaji Pisker.	16
Graf 2: Prisotnost jelenjadi na Šarhovich travnikih.	18

ZAHVALA

Najprej bi se rada zahvalila svoji mentorici za pomoč, strokovnost in podporo pri nastajanju raziskovalne naloge. Zahvaljujem se tudi vsem lovcem, ki so mi pomagali pri nalogi.

Največja zahvala pa gre mojim staršem, ki me podpirajo pri vsaki odločitvi in šolanju. Pri raziskovalni nalogi so me podpirali tudi, ko ni šlo vse po planu.

POVZETEK

V raziskovalni nalogi bom raziskovala populacijo jelenjadi na Pohorju - natančneje v lovski družini Ruše. Na začetku sem si izbrala tri raziskovalne točke. Raziskovanja sem se lotila s pomočjo dveh metod - s pomočjo opazovanja in s pomočjo kamer. Metodo opazovanja sem izvedla na dveh točkah: Pisker in Šarhovi travniki - vedno ob istem času. Tudi na točki Globokar sem hotela izvesti točko opazovanja vendar časovno ni bilo izvedljivo, saj tudi te točke nisem opazovala kratki čas ampak vsako okoli dve uri. Raziskovalni rezultati so pokazali, da hipoteza, ki sem si jo zastavila kot prvo torej populacija jelenjadi je velika na Šarhovitih travnikih ne drži. To hipotezo sem si v začetku postavila na podlagi škode po jelenjadi torej lupljenja in objedanja. Druga hipoteza (jelenjad se med seboj razlikuje v višje ležeči in nižje ležeči legi) pa je sprejeta. Vse tri točke so bile razporejene na različnih nadmorskih višinah. Pisker je bila moja najvišja ležeča lega. Jelenjad je prilagojena razmeram vendar v zimskih časih se jelenjad pomika proti nižini zaradi prevelike količine snega, s tem izgubljajo veliko energije. Prav tako pa se jelenjad pomika tam kjer jim pogoji zadoščajo oziroma jim nudijo udobne pogoje hrano ter kritje.

1 UVOD IN NAMEN NALOGE

Pohorje je naša največja vrednota. Skozi samo zgodovino, so se preoblikovale različne ekološke značilnosti, vodovja prav tako pa tudi sam relief površja. Pohorje velja za življenjski prostor ogroženih in redkih živalskih kot tudi rastlinskih vrst. Lepote katere občudujemo posamezniki in tudi ljudje, ki se tod ustavijo iz takšnih ali drugačnih razlogov, opazujemo kako se naše naravne lepote spreminjajo. Eden izmed vidikov spreminjanja narave so škode po divjadi. Jelenjad z lupljenjem in objedanjem skorje drevesa povzroča, da v drevesa vdirajo različne glive, prav tako pa lahko povzroči rdečo trohnobo. S samo škodo se zmanjša tudi kakovost lesa. Da preprečimo škode lovci največkrat naredimo privabljalna krmišča, da divjad privabimo na drug prostor. K povečanju škode pripomore povečanje koncentracijske divjadi v mojem primeru jelenjadi. Prav zato je pomembno, da vemo kakšna je splošna populacija jelenjadi na našem Pohorju. Za raziskovalno nalogo sem se odločila prav z namenom, da odkrijem kakšna je ta populacija jelenjadi na našem Pohorju danes in kakšna je bila populacija jelenjadi v preteklosti.

Na samem začetku raziskovalne naloge sem si postavila dve hipotezi:

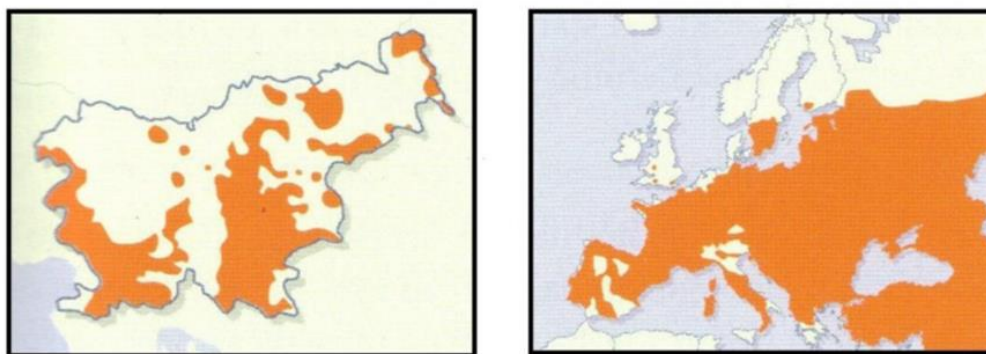
Hipoteza 1: Populacija jelenjadi je velika na Šarhovitih travnikih.

Hipoteza 2: Populacija jelenjadi se med seboj razlikuje v višje ležeči in nižje ležeči legi.

2 SPLOŠNE ZNAČILNOSTI JELENJADI - TEORETIČNI DEL

2.1 Zgodovina jelenjadi

Po letu 1848 so zaradi razpada fevdalcev nastale spremembe v lovstvu. Te spremembe so zelo slabo vplivale na parkljasto divjad, saj se je parkljasta divjad na območju tega ozemlja zdajšnje Slovenije iztrebila. Konec 19. stoletja so jelenjad ponovno naselili v obore. Na območju Pohorja, Snežnika in Karavank. Po 2. svetovni vojni se je jelenjad ponovno začela širiti po prostoru. Sedanja populacija jelenjadi je mešana iz različnih predelov Evrope. Najverjetneje pa vsebuje nekaj genov jelenjadi, ki je bila prisotna v preteklosti pred letom 1848, ko je bila iztrebljena.

Slika 1: Življenjski prostor jelenjadi v Sloveniji in Evropi (Lovska zveza Slovenije, Divjad in Lovstvo, 2012, Ljubljana, Zlatorogove knjižnice)

V naših podnebnih razmerah si jelenjad izbira prostore, kjer najde udobno kritje in hrano. V sredogorskem in visokogorskem svetu pa si izbira prostor, kjer najde največ hrane in miru. Jelenjad ni teritorialna žival, saj z letnimi časi zamenja nadmorsko višino. V poletnih časih se zadržuje na višji nadmorski višini, kjer je hladneje in mirneje v zimskem času pa odide na nižje nadmorske višine zaradi prevelike količine snega. Ker jelenjad spreminja svoj življenjski prostor glede na letni čas je divjad, ki ima zelo velik življenjski prostor. Jelenjadi najbolj ustreza mešan gozd z veliko podrasti, grmovji ter predeli z dostopnim virom vode. Glede na fosilne najdbe lahko predvidevamo, da so se prvi jeleni razvili v Aziji in se nato postopno začeli širiti v ekološke niše. V obdobju ledene dobe so se jeleni selili naprej v Južno Ameriko.

2.2 Rogovje

Jelenjad je divjad, ki ima rogovje sestavljeno iz kostne tvorbe. Je vrsta, ki ji rogovje odpada vsako leto. Šiva vsake veje rogovja pri jelenjadi se vsako leto enkrat zrahljata, veji pa odpadeta. Kmalu za tem na mestu kjer se je veja odlomila začne rasti novo rogovje. V obdobju nove rasti rogovja se veje oziroma mlado tkivo, ki raste prekrije s tanko plastjo puhaste kože, ki ji pravimo mah. Ta koža varuje rastno tkivo. Glede na časovno odpadanje rogov pri jelenjadi lahko lovci ocenimo status divjadi (oblika ter velikost). Jelen ki je starejši praviloma prej odvrže rogovje. V času, ko si jelenjad čisti rogovje (obdobje, ko odvrže mah) je obdobje, kjer jelenjad naredi tudi veliko škode s tem, ko lupi skorjo drevesa.

Slika 2: Jelen (Moja dolenska.si)

Slika 3: škode po divjadi (Nataša Juhnov)

2.3 Prehrana jelenjadi

Jelenjad je izrazito rastlinojeda divjad. Svojo potrebo po hrani zadosti s pašo v obdobju vegetacije. To traja od pomladi do jeseni drugače pa se prehranjuje tudi v gozdu z različnimi zelišči in mladikami na polju s poljskimi pridelki. Pozimi se jelenjad prehranjuje z različnimi vršički, lovci pa poskrbimo za dopolnilno krmljenje jelenjadi na krmiščih, ki so registrirana. Zanimiv podatek je, da jelen potrebuje 8 kg hrane dnevno.

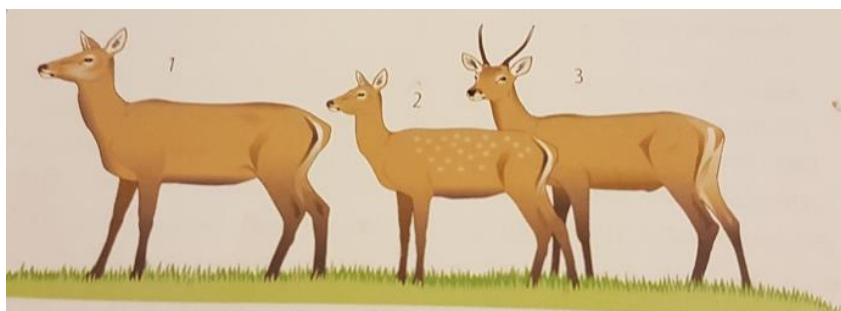
Slika 4: Prehranjevanje jelenjadi (Ld Kozina)

KATEGORIJA	TELESNA MASA (kg)	SUHA SNOV (g/dan)	SUROVE BELJAKOVINE (g/dan)	ŠKROBNE ENOTE/DAN
POVPREČNA ŽIVAL	100	2200-2500	220-270	1250-1350
TELE	46 kg (+ - 6kg)	1000	130-150	700-750
JUNICA	75 kg (+ - 8 kg)	1500	160-180	1050-1100
KOŠUTA	90 kg (+ - 8k kg)	2200	200-230	1200-1250
JELEN	150 kg(+ -20 kg)	3000	280-320	1700-1800

Tabela 1: Dnevna potreba jelenjadi po hranilnih snoveh v zimskem času (Hafner, 2008).

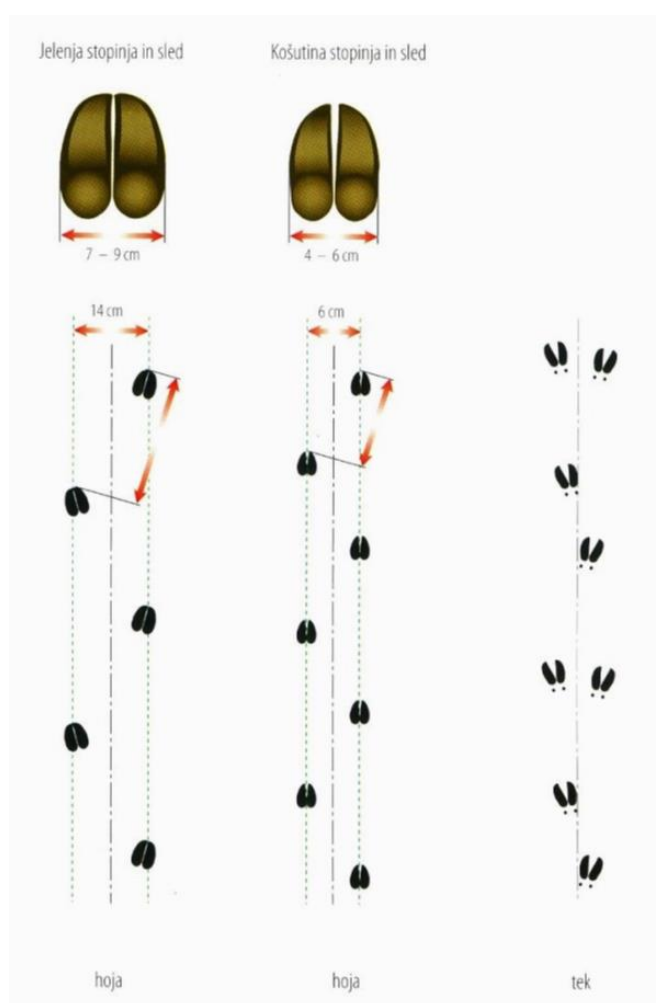
Prvo leto starosti	Mladiče obeh spolov imenujemo teleta
Enoletno žival imenujemo	Telico ali junico, jelena pa šilarja ali lanščaka
Košuta	Žival ženskega spola stara 2 leti ali več
Jelen	Mladi jelen 2-4 leta Srednji jelen 5-9 let Stari zreli jelen 10 leti in več

Tabela 2: Posamezne starostne kategorije pri jelenjadi.

Slika 5: Značilna trojica košut (Lovska zveza Slovenije, Divjad in Lovstvo, 2012, Ljubljana, Zlatorogove knjižnice)

2.4 Sled jelenjadi

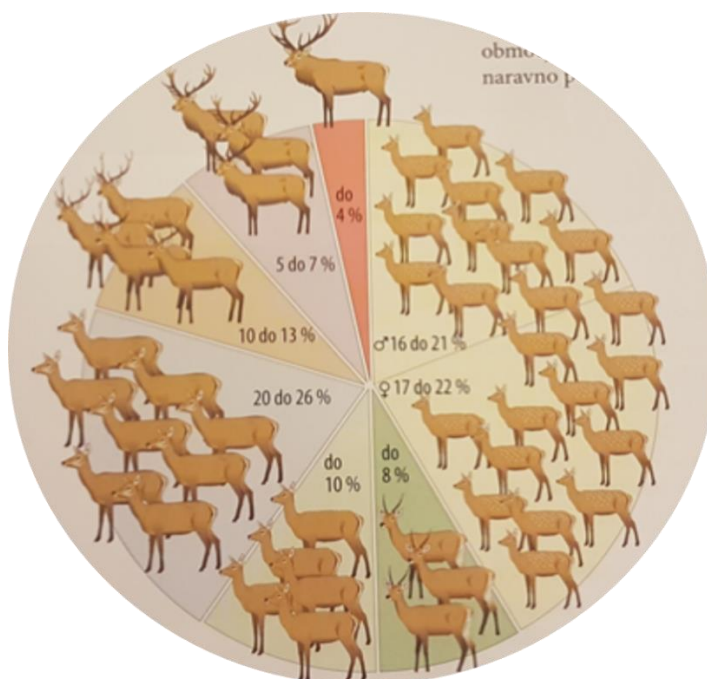
Slika 6: Sledovi jelenjadi (Lovska zveza Slovenije, Divjad in Lovstvo, 2012, Ljubljana, Zlatorogove knjižnice)

2.5 Količinski odvzem pri posameznih socialnih razredih

Shematski prikaz lovskoupravljaljskih načrtov območij za obdobje 2011-2020. V stabilni populaciji pri kateri želimo vzdrževati številčnost jelenjadi je naslednja:

Teleta moškega spola	16 do 21%
Teleta ženskega spola	17 do 22%
Jeleni-lanščaki	do 8%
Junice(1 letne košute)	do 10%
Košute 2 in več letne	20 do 26%
Jeleni 2 do 4	10 do 13%
Jeleni 5 do 9	5 do 7 %
Jeleni 10 in več letni	do 4%
SKUPAJ	100%

Tabela 3: Količinski odvzem pri posameznih socialnih razredih

Slika 7 Shematski prikaz načrtov 2011-2020 (Lovska zveza Slovenije, Divjad in Lovstvo, 2012, Ljubljana, Zlatorogove knjižnice)

Kategorija	Delež (%)	Število	Plan 2018
Teleta	18	3,96	3
Lanščaki	9	1,98	1
Jeleni 2-4	11	2,42	2
Jeleni 5-9	5	1,1	1
Jeleni 10+	3	0,66	1
Teleta	22	4,84	4
Junice	10	2,2	2
Košute	22	4,84	5
SKUPAJ	100	22	19

Tabela 4: Plan odvzema jelenjadi 2018 LD Ruše (Tajnik lovske družine Ruše).

3 METODE UGOTAVLJANJA ŠTEVILČNOSTI JELENJADI

Zelo pomembno je, da vemo kje se jelenjad sploh nahaja. Divjad je po celotnem prostoru razporejena neenakomerno. Na določenih mestih se grupira. Zelo pomembno je da spremljamo populacijo znotraj nekega območja saj na tak način pridobimo veliko podatkov:

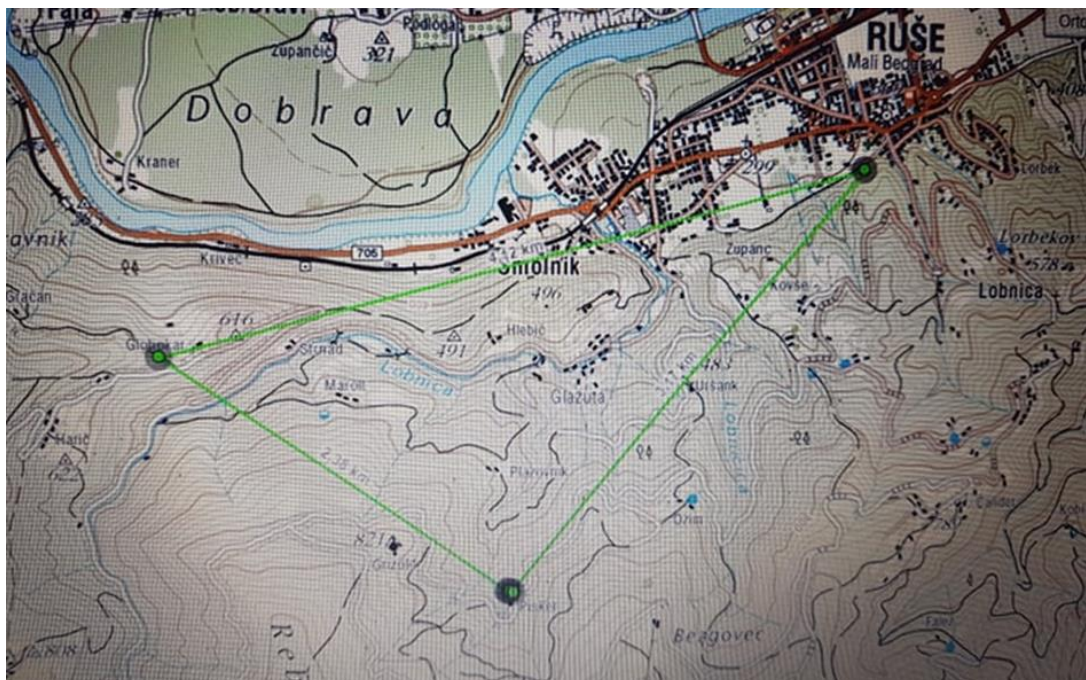
- Škode po divjadi zaradi lupljenja in objedanja jelke.
- Opazimo lahko morebitne spremembe znotraj populacije (bolezni, vedenje),
- Pridobimo lahko podatke za raziskovalne namene,
- Pridobimo številne informacije za zimsko dopolnilno krmljenje jelenjadi.

Pri svojem delu sem si izbrala 3 točke kjer sem vedela, da je jelenjad prisotna. Delo sem opravljala z metodo opazovanja prav tako pa sem na vseh treh točkah po lovišču nastavila kamere.

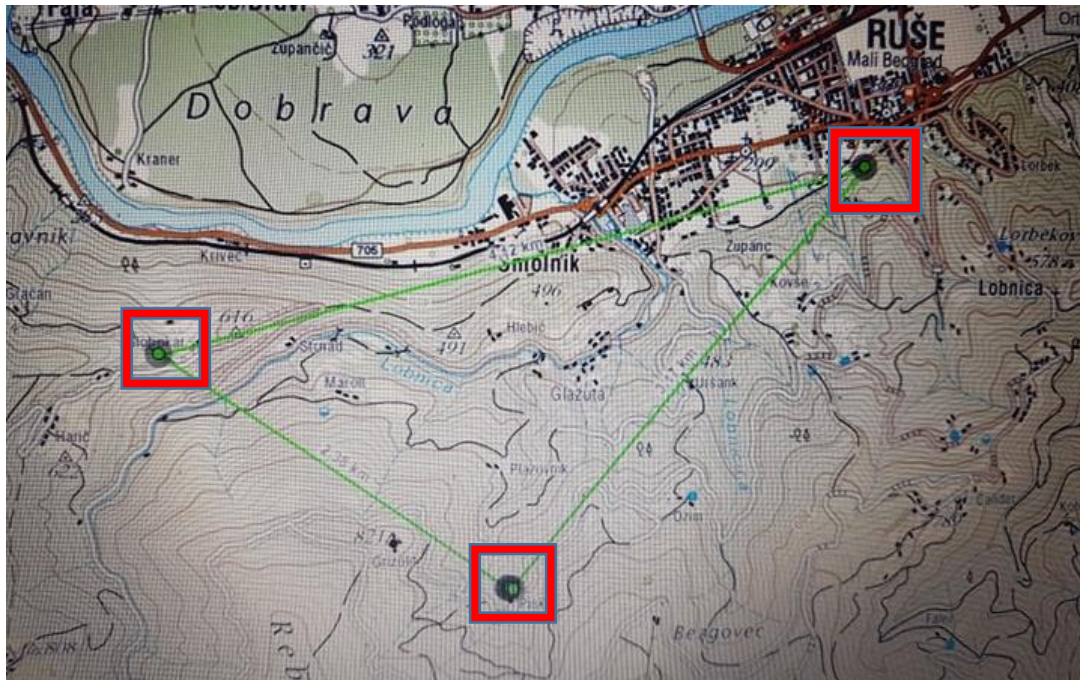
Točka 1: Spodnja postaja pisker (-*Juričev štant*)

Točka 2: Smolnik (-*Globokar*)

Točka 3: Šarhov travnik (-*Čičekova rida*)

Slika 8: Prikaz raziskovalnega območja.

Slika 9: Prikaz treh raziskovalnih točk.

Dela sem se lotila načrtno. Ko sem pričela opravljati delo lovske pripravnice, sem s tem začela tudi opazovati naravo in divjad. Samo raziskovalno nalogo sem pričela izvajati z že nekaj dosedanjega znanja in seznanitvijo o jelenjadi. Že dlje časa sem namreč opazovala kako se divjad oziroma jelenjad giblje, vede, prehranjuje in na kakšnih mestih se pravzaprav koncentrira. V zimskem času sem obiskovala krmišča za jelenjad kjer izvajamo dopolnilno krmljenje jelenjadi. Ugotovila sem, da se pravzaprav jelenjad v zimskem času koncentrira še posebej na območjih kjer so postavljena krmišča.

S samim raziskovanjem sem pričela v nedeljo, 16.12.2018. Pričela sem z metodo opazovanja. Po že predhodnih ogledih sem ugotovila, da se jelenjad najraje obiskuje travnike proti večeru ko se začne mračiti. Točke sem obiskovala vsakodnevno ob istem času ne glede na vreme. Ker rezultati niso bili takšni, kot sem predvidevala sem se odločila, da na vse tri točke postavim še kamere. Dve točki sta bili uspešni ena točka ni bila uspešna saj je kamera izginila. Z lovцем sva skupaj obiskovala točko na Piskru.

Ker sem hitro ugotovila, da časovno ne bom uspela obiskovati vseh točk zvečer, kadar je jelenjad aktivna sem se odločila da poskusim še drugo metodo. Odločila sem se, da na vseh treh točkah nastavim kamere. Sicer so kamere prepovedane vendar v raziskovalne namene so dovoljene.

Slika 10: Jelen (Slika posneta na območju Spodnja postaja Pisker 16. 12. 2018)

4 REZULTATI

Na samem začetku sem si postavila dve hipotezi ki jih bom na koncu potrdila ali ovrgla. Rezultati, ki sem jih dobila so bili delno pričakovani. Na začetku same raziskovalne naloge nisem pričakovala, da bom videla košuto damjaka oziroma nisem si sploh predstavljala, da je v našem lovišču naseljena. Odločila sem se, da bom raziskala ali je ta košuta divja ali je pobegnila iz obore. Prvo in tretjo točko sem raziskovala z metodo opazovanja. Na vse tri točke pa sem namestila kamere. Druge točke nisem uspela razbrati oziroma pridobiti podatkov saj je kamera izginila. Iz prve in tretje točke pa sem podatke pridobila na podlagi obeh metod.

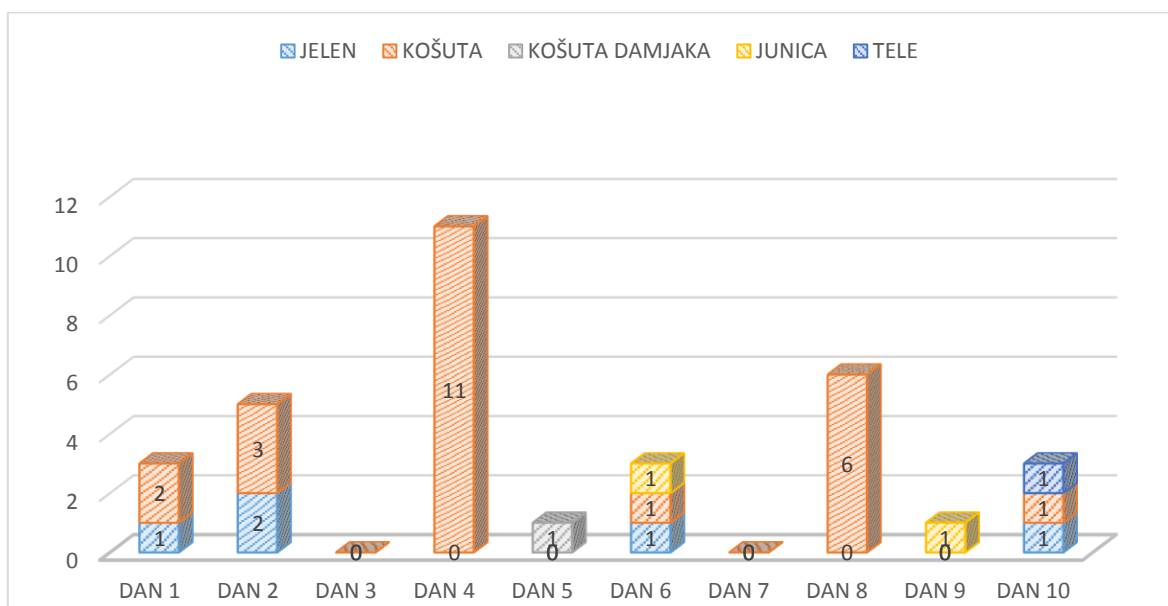
4.1 Dnevnik rezultatov za postajo Pisker

Postaja Pisker – metoda opazovanja (točko sem obiskovala ob 17:00)

1. dan - ob 17:00 sem prišla na točko kjer sem krmišče napolnila z jabolki. Usedla sem se na lovsko prežo in mirno počakal. Prvi dan je prišel en jelen. Nekaj časa se je pasel nato pa sta prišli še dve košuti.
2. dan - ob 17:00 sem prišla na točko kjer sem krmišče napolnila z jabolki. Usedla sem se na lovsko prežo in mirno počakala na udeležbo. Na ta dan sem videla 2 jelena in 3 košute.
3. dan - ob 17:00 sem prišla na točko. Krmišča ta dan nisem napolnila saj so jabolka ostala še od prejšnjega dne. Na ta dan nisem videla nobenega kosa jelenjadi.
4. dan - ob 17:00 sem prišla na točko kjer sem krmišče napolnila z jabolki. Usedla sem se na lovsko prežo in mirno počakala na odziv. Ta dan sem na preži videla 3 košute. Po povratku proti dolini sem se peljala iz Spodnje postaje Pisker proti dolini. Na cesti sem videla 9 košut.
5. dan - ob 17:00 sem prišla na točko kjer sem krmišče napolnila z jabolki. Usedla sem se na lovsko prežo in mirno počakala na odziv. Ta dan sem doživela presenečenje. Videla sem košuto damjaka. Košuto sem prepoznala po repu prav tako pa je temneje obarvana kor košuta navadnega jelena. Začela sem se spraševati ali je ta košuta divja košuta ali je pobegnila z obore. Tega odgovora še danes ne vem.

6. dan - ob 17:00 sem prišla na točko kjer sem krmišče. Usedla sem se na lovsko prežo in mirno počakala na odziv. Videla sem jelena, junico in košuto.
7. dan - ob 17:00 sem prišla na točko kjer sem krmišče. Usedla sem se na lovsko prežo in mirno počakala na odziv. Na ta dan nisem videla nobenega kosa jelenjadi.
Najverjetneje se je na ta dan nekaj dogajalo ali je bil kakšen nemir, saj na tleh ni bilo nobene sveže sledi jelenjadi.
8. dan - ob 17:00 sem prišla na točko kjer sem krmišče. Usedla sem se na lovsko prežo in mirno počakala na odziv. Ta dan sem videla 6 košut.
9. dan - ob 17:00 sem prišla na točko kjer sem krmišče. Usedla sem se na lovsko prežo in mirno počakala na odziv. Videla sem junico.
10. dan - ob 17:00 sem prišla na točko kjer sem krmišče. Usedla sem se na lovsko prežo in mirno počakala na odziv. Zadnji dan opazovanja sem videla jelena, košuto in tele.

Graf 1: Rezultati prisotnosti jelenjadi na spodnji postaji Pisker.

4.2 Dnevnik rezultatov za Šarhove travnike

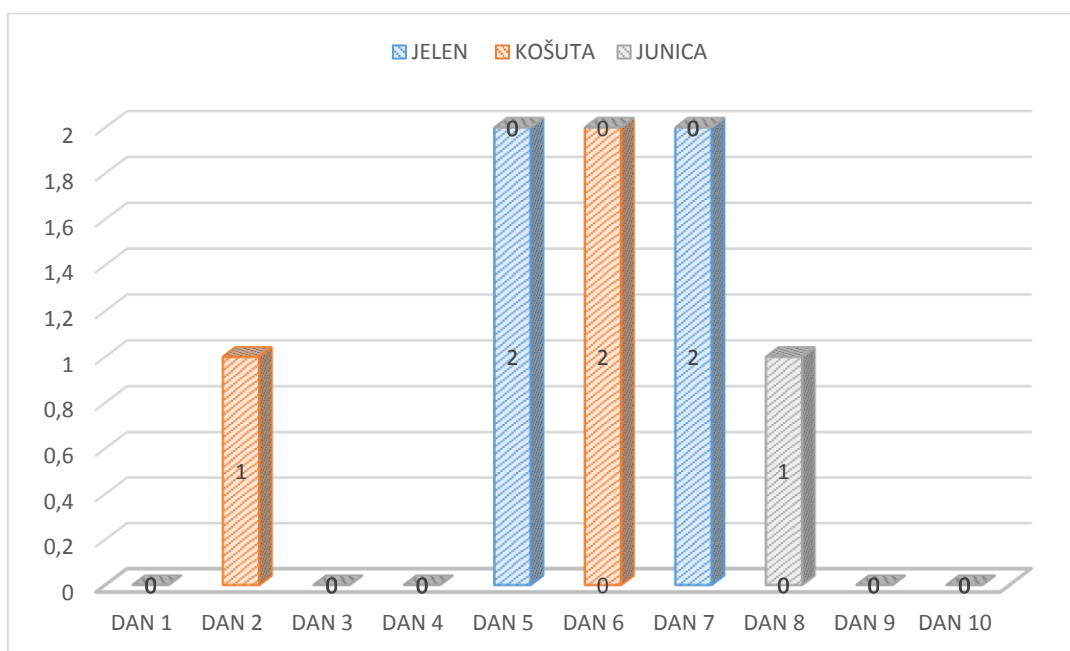
Šarhovi travniki - metoda opazovanja (točko sem opazovala po opazovanju prve točke ob 19:00)

1. dan - ob 19:00 sem prišla na točko kjer ni krmišče vendar so stečine jelenjadi . Počakala sem na stojišču na odzivnost. Prvi dan nisem videla nobenega kosa jelenjadi.
2. dan - ob 19:00 sem prišla na točko kjer ni krmišče vendar so stečine jelenjadi . Počakala sem na stojišču na odzivnost. Drugi dan sem videla eno košuto.
3. dan - ob 19:00 sem prišla na točko kjer ni krmišče vendar so stečine jelenjadi . Počakala sem na stojišču na odzivnost. Tretji dan nisem videla nobenega kosa jelenjadi.
4. dan - ob 19:00 sem prišla na točko kjer ni krmišče vendar so stečine jelenjadi . Počakala sem na stojišču na odzivnost. Četrty dan nisem videla nobenega kosa jelenjadi.
5. dan - ob 19:00 sem prišla na točko kjer ni krmišče vendar so stečine jelenjadi . Počakala sem na stojišču na odzivnost. Videla sem 2 jelena.
6. dan - ob 19:00 sem prišla na točko kjer ni krmišče vendar so stečine jelenjadi . Počakala sem na stojišču na odzivnost. Videla sem dve košuti.
7. dan - ob 19:00 sem prišla na točko kjer ni krmišče vendar so stečine jelenjadi . Počakala sem na stojišču na odzivnost. Videla sem dva jelena.
8. dan - ob 19:00 sem prišla na točko kjer ni krmišče vendar so stečine jelenjadi . Počakala sem na stojišču na odzivnost. Videla sem eno junico.

9. dan - ob 19:00 sem prišla na točko kjer ni krmišče vendar so stečine jelenjadi . Počakala sem na stojišču na odzivnost. Deveti dan nisem videla nobenega kosa jelenjadi.

10. dan - ob 19:00 sem prišla na točko kjer ni krmišče vendar so stečine jelenjadi . Počakala sem na stojišču na odzivnost. Deseti dan nisem videla nobenega kosa jelenjadi.

Graf 2: Prisotnost jelenjadi na Šarhovich travnikih.

4.3 Dnevnik rezultatov Globokar (metoda opazovanja z kamero)

Pri samem raziskovanju sem ugotovila, da nisem imela dovolj časa oziroma pogojev, da bi opazovala še tretjo točko z obema metodama. Odločila sem se, da točko začnem raziskovati z kamerami. Na točko sem postavila kamero. Točke nisem hodila vsaki dan opazovat, saj sem se aktivno posvetila drugima točkama. Če bi hodila točko opazovati vsak dan bi zagotovo raje opazovala ob istem času in ne kamer. Ko sem prišla na točko kjer sem imela postavljeno kamero, sem videla da kamere ni več. Pogledala sem okoli točke, če bi kje padla na tla, vendar kamere nikjer ni bilo. Najverjetneje jo je nekdo vzel.

5 POSPLOŠITVE IN RAZPRAVA

Pri samem gospodarjenju z divjadjo oziroma z jelenjadjo je zelo pomembno, da vemo oziroma poznamo številčnost vrste. Na podlagi tega pa lahko načrtujemo odstrel. Le na takšen način mi prispevamo k trajnemu gospodarjenju z samo jelenjadjo. V Sloveniji sta že vrsto let prisotni metodi kateri sem tudi jaz uporabljala. Metoda opazovanja in namestitvev kamer. Pri svojem raziskovanju sem ugotovila, da je metoda opazovanja boljša kot kamere, saj se lahko zgodi, takšno dejanje kot se je zgodilo tudi meni. Kamera je izginila. Rezultati metode opazovanja kažejo, da je metoda dobra za raziskovalno nalogo. Metoda je pokazala, da je Pohorje za jelenjad odličen prostor saj je dokaj miren prav tako pa na Pohorju niso poseljene velike zveri, ki bi jelenjad odvrčale iz samega Pohorja. Med samim raziskovanjem sem videla tudi košuto damjaka, kar me je zelo presenetilo, saj ni splošno znano dejstvo, da tudi na Pohorju živijo posamezni osebki damjaka. Pri raziskovanju so me zelo presenetili rezultati točke Šarhovi travniki. Točko sem izbirala na podlagi prehojenosti travnikov, stečinah ter objedenosti smrekovih vršičev. Sklepala sem namreč da je koncentracija jelenjadi na tem območju večja kot so pokazale same raziskave.

Na samem začetku raziskovalne naloge sem si postavila dve hipotezi. Prva hipoteza je bila, da je populacija jelenjadi znotraj Lovske družine Ruše različno razporejena. To hipotezo bom potrdila. Jelenjad je znotraj lovske družine drugačno razporejena. Jelenjad se bolj koncentrira na območjih kjer je veliko hrane. Prav tako se bolj zadržuje na območjih kjer je mirnejše območje in jim ne predstavlja nobenih potencialnih nevarnosti. Največje koncentracije jelenjadi lovci opažamo pri krmiščih. Še posebej se to opazi v zimskem času, kadar lovci izvajamo dopolnilno krmljenje za jelenjad. Druga hipoteza, ki sem jo postavila na samem začetku moje raziskovalne naloge pa je prostorska razporeditev jelenjadi je odvisna od rabe prostora tudi to hipotezo bom potrdila. Prostor zelo pomembno vpliva na jelenjad. Čez vso leto se zadržuje na območjih kjer lahko najde zadostno količino hrane prav tako pa tudi kritje pred nevarnostmi.

6 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Z samo odločitvijo, da bom naredila raziskovalno nalogo iz področja lovstva sem pokazala veliko odgovornost do prostoživečih vrst divjadi ter nasploh do narave, okolja v katerem živim. Zelo pomembno se mi zdi, da vemo kakšne so populacije divjadi pri nas saj na takšen način pridobimo veliko informacij in le na ta način lahko z divjadjo gospodarimo trajnostno. Nova spoznanja o ekologiji, biologiji in življenjskih navadah jelenjadi na Pohorju lahko pomembno vplivajo na odločitve lovcev glede te vrste. Boljše poznavanje navad živalskih vrst mnogokrat tudi pojasnjuje konflikt med različnimi interesnimi skupinami ljudi (npr.: kmetje in lastniki gozdov, lovci, gozdarji. Predvsem pa mi je moja raziskovalna naloga prinesla veliko znanja, ki ga bom s pridom uporabila pri svojem delu v lovišču. Mislim, da bi ljudje morali več časa posvetiti prostoživečim živalim, jih opazovati(način življenja) prav tako pa izvajati v večjem deležu monitoringe in raziskave.

7 VIRI

1. LZS, 2012. Divje živali. <http://www.lovska-zveza.si/default.aspx?MenuID=6> (21.4.2012)
2. ZGS, 2008. Vektorska karta Pohorski LUO, Zavod za gozdove Slovenije.
3. KOREN, I. 2009. Razvoj populacij divjadi v severozahodni Sloveniji s poudarkom na divjem prašiču (*Sus scrofa* L.) in jelenu (*Cervus elaphus* L.). Magistrsko delo. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire. Ljubljana, 220 str.
4. JERINA, K. 2006. Prostorska razporeditev, območja aktivnosti in telesna masa jelenjadi (*Cervus elaphus* L.) glede na okoljske dejavnike: doktorska disertacija (Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire). Ljubljana, samozal.: 172 str.
5. HAFNER, M. 2005. Zdajšnja razširjenost jelenjadi v Sloveniji. Lovec. Let. LXXXVIII, št. 9, str. 406 – 409
6. Gerk
7. Knjiga Divjad in Lovstvo (Lovska zveza Slovenije, Divjad in Lovstvo, 2012, Ljubljana, Zlatorogove knjižnice)8. Podatki pridobljeni od tajnika Lovske družine Ruše